

PARTICULARITĂȚILE COMPETENȚELOR SOCIALE ALE PREADOLESCENȚILOR DIN FAMILII COMPLETE ȘI MONOPARENTALE

Nemes Madocsa-Nandor
UPSC „Ion Creangă”
(România)

ORCID: 0000-0001-9286-9130

Adnotare

Perioada preadolescenței este critică în dezvoltare, iar competențele sociale pe care un individ le posedă vor determina calitatea relațiilor sale viitoare. Considerând că este necesar înțelegerea deficitelor care apar, cercetarea are ca scop evaluarea competențelor sociale ale preadolescenților din perspectiva componenței familiei. Au fost comparate diferite aspecte ale competențelor sociale între preadolescenții care provin din familii monoparentale (N=61) și cei care provin din familii complete (N=158). În urma aplicării testului t, rezultatele au relevat diferențe semnificative în defavoarea respondenților din condiția monoparentală, obținând în medie un grad mai redus de decizie responsabilă și competențe sociale totale.

Cuvinte-cheie: competențe sociale, preadolescent, familie, monoparental.

Annotation

The period of preadolescence is critical in development, and the level of social competence an individual possesses will determine the quality of his future relationships. Considering that it is necessary to understand the deficits that appear, the research aims to evaluate the social competence of preadolescents through the lens of family composition. Different aspects of social competence were compared between preadolescents from single-parent families (N=61) and those from complete families (N=158). Following the application of the t-test, the results revealed significant unfavorable differences for the single-parent respondents, exhibiting on average a lower degree of responsible decision-making and total social competence.

Keywords: social competence, preadolescent, family, single-parent.

Introducere. Preadolescența este perioada de viață dintre copilărie și adolescență, de obicei între 10 și 16 ani, în care se produc modificări fizice și psihice semnificative în timp ce copiii tranziționează spre adolescență și maturitate [2]. Preadolescenții se află într-un stadiu de dezvoltare în care experimentează schimbări psihologice și sociale semnificative odată cu modificările fizice. Aceștia încep să dezvolte un sentiment de identitate și conștientizare de sine, ei pot începe să se întrebe cine sunt și unde se potrivesc în contextul social și familial. Pentru o dezvoltare armonioasă în această perioadă critică este nevoie de un nivel substanțial de competențe sociale, pentru ca interacțiunile cu semenii și societatea să fie eficiente și productive [4].

Scopul cercetării rezidă în studierea interacțiunii dintre nivelul de dezvoltare a competențele sociale la preadolescenți și tipul mediului de dezvoltare: familie completă și monoparentală

Abilitățile și competențele sociale ale preadolescentilor se referă la capacitatea lor de a comunica, de a interacționa și de a relaționa cu ceilalți. Unele dintre abilitățile și competențele sociale cheie ale preadolescentilor includ: comunicare eficientă, empatie, cooperare, autocontrol și asertivitate.

În ceea ce privește impactul unei gospodării monoparentale asupra abilităților și competențelor sociale ale preadolescentilor, acesta poate depinde de o serie de factori precum calitatea relației părinte-copil, nivelul de sprijin din partea altor membri ai familiei și a comunității și nivelul de stres și dificultăți experimentat de familie. Cercetările sugerează că

preadolescenții crescuți în gospodării monoparentale pot avea mai multe probleme emoționale și comportamentale decât cei crescuți în gospodăriile cu doi părinți [1, 3]. Acest lucru se poate datora lipsei de implicare și supraveghere consecventă a părinților, ceea ce poate limita oportunitățile copiilor de a dezvolta aceste abilități. Copiii crescuți în gospodării monoparentale pot avea mai multe dificultăți în a-și regla emoțiile, ceea ce le poate afecta capacitatea de a forma relații pozitive cu ceilalți. Într-o carte care a inclus atât studii cantitative cât și calitative, studii longitudinale și anchete, alături de interviuri cu experți și consilieri din domenii, autorii au examinat dezvoltarea copiilor în familii în care doar un singur părinte este prezent.

Autorii examinează o serie de rezultate, inclusiv performanța academică, problemele emoționale și comportamentale, competența socială și sănătatea fizică, cartea oferind o privire de ansamblu cuprinzătoare asupra cercetărilor privind efectele gospodăriilor monoparentale [5]. Una dintre principalele constatări ale cărții este că copiii crescuți în gospodării monoparentale sunt expuși unui risc mai mare de a experimenta rezultate negative, comparativ cu cei crescuți în gospodăriile cu doi părinți. Mai exact, autorii au descoperit că copiii din gospodăriile monoparentale au mai multe șanse de a se confrunța cu sărăcia, rezultate școlare mai scăzute, probleme emoționale și comportamentale și probleme de sănătate fizică. Autorii observă, de asemenea, că aceste rezultate nu sunt uniforme pentru toți copiii din gospodăriile monoparentale și că anumite subgrupuri, cum ar fi copiii divorțați, pot fi mai vulnerabile la rezultate negative.

În ceea ce privește abilitățile sociale, autorii notează că copiii crescuți în gospodării monoparentale pot avea mai multe dificultăți în dezvoltarea relațiilor pozitive cu semenii și adulții și pot prezenta niveluri mai scăzute de competență socială în comparație cu cei crescuți în gospodăriile cu doi părinți. Autorii sugerează că acest lucru se poate datora unei varietăți de factori, inclusiv stresului și instabilității asociate cu gospodăriile monoparentale, precum și lipsei de implicare și supraveghere consecventă a părinților. În general, studiul lui McLanahan și Sandefur oferă o imagine de ansamblu cuprinzătoare a efectelor gospodăriilor monoparentale asupra dezvoltării copiilor, inclusiv abilitățile și competențele lor sociale [5]. Cartea evidențiază importanța considerării diversității experiențelor în rândul copiilor din gospodării monoparentale și nevoia de politici și programe care să abordeze nevoile unice ale acestor familii.

Cu toate acestea, o relație puternică și pozitivă chiar și cu un singur părinte poate atenua aceste efecte negative și poate promova o dezvoltare socială sănătoasă. În plus, sprijinul din partea altor membri ai familiei și a comunității poate oferi preadolescenților resursele necesare pentru a construi și menține abilități și competențe sociale pozitive.

Metodologia cercetării:

Instrumentele utilizate: 1. Chestionarul socio-demografic pentru părinți.

2. Chestionarul Competențelor Sociale și Emoționale (CCSE) [6] Scopul Chestionarului de competență socială și emoțională (CCSE) este de a evalua gradul în care copiii și preadolescenții (9 și 19 ani) sunt conștienți de sine, conștienți din punct de vedere social și receptivi din punct de vedere emoțional în diverse contexte, inclusiv cele de acasă, școală, și comunitate.

Eșantionul experimental este alcătuit din 219 preadolescenții, din mediul urban, cu o vârstă $M = \pm 14$ ani. Lotul de respondenți a fost împărțit în două grupuri: preadolescenți care

provin din familii monoparentale (N=61) și preadolescenți care provin din familii complete (N=158).

Condiția monoparentală a fost identificată din răspunsurile părinților, aceștia completând un chestionar socio-demografic odată cu oferirea acordului de participare a preadolescentului în cercetare.

Rezultate și discuții Comparațiile de medii intergrup au fost testate cu ajutorul testului t. Egalitatea varianței eșantioanelor a fost evaluat cu ajutorul testului Lavene, obținând egalitate pentru toate variabilele testate, cu excepția dimensiunii *Managementul relațiilor*.

Tabelul 1. Distribuția mediilor competențelor sociale din familii monoparentale și cei din familii complete a preadolescenților

	t	df	Sig.	ΔM	95% CI	
					Min	Max
Conștient de sine	1.82	217	0.07	0.23	-0.01	0.48
Conștient social	0.71	217	0.47	0.08	-0.15	0.32
Management personal	0.72	217	0.46	0.13	-0.22	0.49
Managementul relațiilor	1.83	86.8	0.07	0.27	-0.02	0.57
Decizie responsabilă	3.32	217	0.01	0.57	0.23	0.91
Competențe sociale totale	2.18	217	0.03	0.26	0.02	0.49

Din perspectiva competențelor sociale, grupul monoparental nu obține diferențe de medii semnificative pentru majoritatea subscalelor. Variabila compozită *Conștient de sine* obține un scor t nesemnificativ în condițiile $t(217)=1.829$, $p=0.069$, cu o diferență observată $\Delta M=0.233$ (monoparental $M=4.537$, $SD=0.9$; părinți împreună $M=4.77$, $SD=0.821$). Similar pentru subscala *Conștient social*, nu regăsim diferențe semnificative statistic cu $t(217)=0.713$, $p=0.477$ și o valoare observată $\Delta M=0.086$. În urma aplicării testului-t la nivelul variabilei compozite *Management personal* nu am găsit o diferență semnificativă, $t(217)=0.729$, $p=0.467$ și $\Delta M=0.134$, cu o tendință medie mai mică a preadolescenților din familii monoparentale. Nici în privința dimensiunii *Managementul relațiilor* nu s-a putut identifica o diferență semnificativă în condițiile $t(217)=2.088$, $p=0.038$, cu o valoare observată $\Delta M=0.273$. Singura dimensiune a competențelor sociale pentru care am putut identifica o diferență în defavoarea preadolescenților care provin din familii monoparentale este dimensiunea *Decizie responsabilă*. Din tabelul rezultat în urma testului t putem vedea că diferența de medii este de $\Delta M=0.57$ ($t(217)=3.32$, $p=0.001$), media grupului de preadolescenți monoparentali fiind 3.74 ($SD=1.21$), pe când media celor cu părinți căsătoriți este de 4.31 ($SD=1.11$), iar intervalul de încredere arată că diferența adevărată dintre medii este situată între 0.233 și 0.913. Această dimensiune pare să fie singura afectată statistic semnificativ de situația socială de dezvoltare monoparentală, după cum se poate observa și din figura 1.

Totuși, însumând aceste diferențe, fie ele statistic semnificative sau nu, observăm că pentru scorul total al competențelor sociale se manifestă o diferență de medii statistic semnificativă. În urma aplicării testului-t la nivelul variabilei compozite *Competențe sociale totale* am găsit o diferență semnificativă, $t(217)=2.18$, $p=0.03$ și $\Delta M=0.26$, cu o tendință medie mai mică a preadolescenților din familii monoparentale ($M=4.26$) în comparație cu cei care provin din familii complete ($M=4.52$) (figura 1).

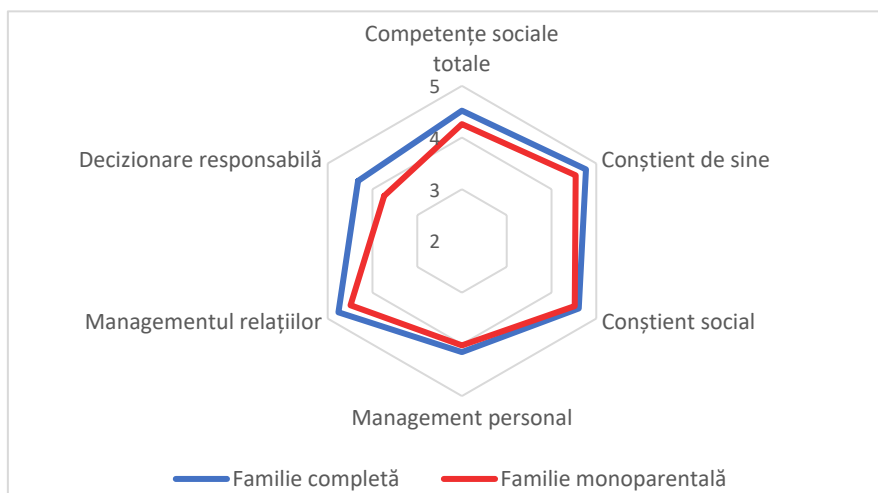

Fig. 1. Distribuția mediilor competențelor sociale la preadolescenții din familii monoparentale și cei din familii complete

Rezultatele obținute relevă un dezavantaj în privința competențelor sociale în rândul preadolescenților care provin din familii monoparentale, dar în cadrul eșantionului nostru de cercetare nu am putut identifica valori extrem precum alți cercetători [3].

Concluzii

În cadrul cercetării noastre am putut observa diferențe relativ mici ale nivelurilor competențelor sociale în defavoarea preadolescenților care sunt crescuți de către un singur părinte. Dimensiunea eșantionului este relativ modest, motiv pentru care nu s-au putut compara diferite situații sociale de dezvoltare, fără să putem face distincția între familiile monoparentale ca urmare a divorțului sau decesului unui părinte. Decizia responsabilă a fost dimensiunea la nivelul căreia am putut observa cel mai mare impact negativ al condiției de familie asupra preadolescenților. Această caracteristică este semnificativă și ar putea explica observațiile altor cercetători în privința angajării în comportamente riscante ale preadolescenților și adolescenților din familii incomplete [1].

În general, cercetările sugerează că indivizii crescuți în gospodării monoparentale pot fi expuși riscului de a întâmpina dificultăți în dezvoltarea lor socială, inclusiv formarea și menținerea relațiilor pozitive cu ceilalți și dezvoltarea competenței sociale. Cu toate acestea, este important de menționat că impactul gospodăriilor monoparentale asupra abilităților sociale ale copiilor poate varia în funcție de o serie de factori, cum ar fi calitatea relației părinte-copil, nivelul de sprijin din partea altor membri ai familiei și a comunității, precum și temperamentul și caracteristicile individuale ale copilului. Este necesar ca viitoare studii să testeze în mod specific care caracteristici ale familiilor monoparentale sunt cele care determină un rezultat negativ în ceea ce privește dezvoltarea preadolescenților.

Bibliografie

1. NANDOR, N.M. Impactul nivelului educational parental asupra agresivității la preadolescenți. În PSIHLOGIE REVISTA ȘTIINȚIFICO-PRACTICĂ, volumul 41, nr. 2, 2022, pp 25-34, ISSN E 2537-6276, ISSN P 1857-2502, <http://key.upsc.md>
2. SAVCA, L. Delincvența juvenilă - sursă a climatului familial nefavorabil. În mat. Conferința internațională UPS „Ion Creangă” cu genericul: “Formarea inițială și continuă a psihologilor în domeniul protecției copilului față de violență”, pp. 410-422. Accesat în data de 22.08.2022, la adresa: https://ibn.idsi.md/en/vizualizare_articol/71064#
3. SAVCA, L., GERCIU, A. Relația dintre comportamentul agresiv și inteligența emoțională în vârsta pubertară. In: *Kreatikon. Creativitate. Formare. Performanță*. Ediția a 14-a, 23-24 martie 2018, Chișinău. Iași: Profesioniștii Imprimeriilor din Moldova, Iași, 2018, pp. 11-18. ISBN 978-9975-56-579-0.
4. SAVCA, L., PATRAȘCU, A. Inteligența emoțională la adolescenții din familii monoparentale și din familii complete. In: *Probleme actuale ale științelor umanistice. Analele științifice ale doctoranzilor și competitorilor*. Vol.18, Partea 4, 1 ianuarie 2019, Chișinău. Chișinău: Tipogr. UPS "Ion Creangă", 2019, pp. 64-77. ISBN 978-9975-46-235-8.
5. Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning [CASEL]. 2008. SEL assessment, tools, needs and outcome assessments. Chicago, Illinois: Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. Accesat în data 03.02. 2019, la: <https://casel.org/fundamentals-of-sel/what-is-the-casel-framework/>
6. MCLANAHAN, S., SANDEFUR, G. *Growing up with a single parent: What hurts, what helps*. Harvard University Press, 1997. 208 p. ISBN: 9780674364080.
7. ZHOU, M., EE, J. Development and validation of social emotional competency questionnaire. *International Journal of Emotional Education*. 4th Edition, vol. 4(2), 2012, p.27-42. ISSN: 2073-7629.

CZU: 316.356.2

ABORDĂRI TEORETICE PRIVIND STILURILE DE COMPORTAMENT ÎN CONFLICTELE MARITALE

Oprișescu Cristiana
UPSC "Ion Creangă"
(România)

ORCID: 0009-0003-4936-4673

Adnotare

Conflictul are un rol dinamic în interiorul cuplurilor maritale. El pornește adesea de la nevoi de relație neîmplinite sau viziune diferită despre ce se întâmplă într-o relație și poate duce la satisfacție maritală dacă este rezolvat pozitiv sau la insatisfacție dacă este evitat sau abordat cu negativitate. Dar s-a demonstrat și că angajarea în conflict poate duce atât la satisfacție cât și la insatisfacție maritală. În acest sens, cercetătorii au vrut să afle care sunt stilurile de comportament în conflictele maritale și ce diferențe există între soți, pentru a putea ulterior să analizeze care sunt stilurile care se asociază pozitiv cu acomodarea diadică sau cu calitatea relației.

Cuvinte-cheie: conflict, abordări teoretice, stiluri de comportament, conflicte maritale.